

S om jag så utomordentligt riktigt har påpekat (med de orden inledde Baude-laire en gång en artikel) är kämtecknet på en storstad just att den bjuder sina små sjukliga svamputväxter, oss, på alla möjliga heter. "Köpenhamn, du har allt hvad der drager mit sind", sjöng Olga Svendsen på sin tid, då var det givetvis en rakare lögn än vad det är i dag. Nu är det säkert riktigare: Även om det naturligtvis är en bluff så har Köpenhamn på många sätt börjat likna en storstad.

Bara för att ta ett exempel så har Storköpenhamn efter hand fått upp emot 100 biografer, inte färre, och det är biografer av nästan alla schatteringar. Det är biografer med noggrant numererade platser och biografer närmast utan biljetter, det är biografer med servering och det är biografer där de flesta själva har tagit med sig sin servering. Det är biografer som man går till uteslutande för att få skratta, det är biografer där det är outhärdligt pinsamt att skratta på fel ställen. Det finns biografer som skulle dö av skam om de visade något annat än pro-kubanska kvinnofilmer från sockerrörsfältet med efterföljande föredrag och diskussion och det finns biografer, som utan att någonsin dö, av skam i alla fall, visar mord och misshandel, special-sado och multi-maso, varenda dag.

Man skulle kunna tro att det skulle vara tillräckligt att varje dag kunna välja fritt mellan Balling och Bergman, Bardot och Moreau, Fonda och Fleming och Fassbindet.

Och ändå måste jag erkänna att oavsett hur många biografer, som har dykt upp med självständiga och markanta och medvetna profiler, så är det en biograf som har försvunnit och som jag saknar så som man annars bara saknar nära vännar: DSB-bion, "Den Vide Verden" den lilla biografen för tecknad film som på sin tid låg där Hovedbanegårdens jourbutik senare flyttade in för att, mot lämpligt pristillägg, rädda så många av oss köpenhammare.

Min älskade bio

Det fanns en stämning i DSB-bion som man inte hittade på andra ställen och som sedan dess har varit hemlös, en stämning som också berodde på genomströmningen, naturligtvis, som berodde på att folk, som gick in, där oftast väntade på ett tåg och smög in mitt i föreställningen, så att biografen blev en slags förlängning av programerna och erfarna experter på tidtabellerna (vår civilisations verkliga grundval) visste att nu gick Slagelse och om tio minuter, mitt i Hacke Hackspett möter Gubben i Månen, skulle Engelsmannen försvinna till Esbjerg - det var också det, men inte bara det. Det var också programformen.

Det blir nu en gång för alla satan till skillnad om man - som på normala biografer - "ser en film" eller om man - som på DSB-bion - "ser film". Det är naturligtvis två olika saker. Ett program på DSB-bion var en rapsodi, en bildernas mixed grill, en klipp-mellan-TV-kanaler-na-kryssning. Det kunde till exempel bestå av tecknad film, stumfilmskomiker, sport-reportage och journalfilmer och när man kommit så långt kördes rullen från början igen och man lekte en gång till med samma klössar.

Journalfilmen var alltid vidunderlig, varje ord i den var sant och som all äkta verklighet var den rena drömmen. Det var alltid några som hade vunnit i racertävlingar och som log brett, det var en eller flera filmstjärnor, som hade gift sig eller skilt sig

och det var bilder från det vid deadline senaste eller näst senaste kriget. Alltså - mans var så monotont, förväntat och förutsägbart som just nyheter är, och denna anspråkslösa pålitlighet, som genomsyrade allt, gjorde sitt till för att skapa DSB-bions säregna stämning.

Man kunde så mycket därinne. Man kunde med långt större självklarhet och långt sundare samvete än på någon annan biograf kyssa, röka, dricka, äta, sova - just för att folk såg film och inte såg en film. Och programtiden var så kort och biljetten så billig att man alltid kunde slinka in och ut som det föll en in, så efter hand blev DSB-bion lika mycket ett ställe dit man gick för att tänka, meditera, låta tankarna flyga, bota baksmällor - och jag tror faktiskt att många, tack vare den, slapp stora utgifter för veckotidningar, alkohol och psykiatriker.

Det är inte så länge sedan den sortens biografer var vanliga också på annat håll. I slutet av 60-talet fanns det fortfarande många biografer för tecknad film i Paris och London hade 3-4 stycken bara på sträckan från The Strand till Leicester Square. City var stensatt med dem - och de är alla borta nu.

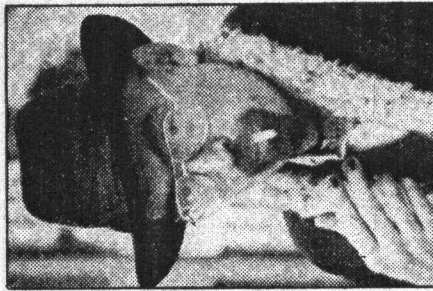
Det var biografer med korta reportage-program, eviga följetonger, gläsför-säljare och hela familjer med matkorgar. Det var biografer med liv, leda och lidetlighet, biografer där ögonen alltid gled bort från vita duken därför att det hände så mycket omkring en...

Jag tror nog att vi är "många som menar" att det, trots TV och art-cinemas, saknas en genom- och a jour-förd version av DSB-bio-principen, en bio för tecknad

film, ett non-stop-ställe i stan, där man bara slinker in och ser till exempel: 1) Den kära, klassiska journalfilmen, sammansatt av klipp från veckans nyheter, en genial sak inte minst för den nyanlände turisten. 2) Den oundvikliga gamla Helan och Halvanfilmen. 3) En vandring med Broby-Johansen i Nyhavn. 4) Ett reportage om kannibalism på Nya Guinea med initierad speaker. 5) Gamla bilder av de tre små danska prinsessorerna och deras uppväxt. 6) Kalle Anka på rullskridskor.

Alltså - på en timme, i sällskap med rastlösa, rökande och resande människor.

Och så denna bisarra eftersmak när man går, denna vetskap om att man kanske snabbt kommer att glömma filmerna, men aldrig varken stället eller de människor i salongen filmen framkallade.

Köpenhamn i Mars 1985

Dan Cwélf